

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

WAT WORDT HET, PILATUS?

Een passiespel in twee bedrijven

door

Arthur Goemaere

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2016

Nr.2045

PERSONEN

4 dames - 12 heren

Pilatus, gouverneur van Jeruzalem.
Kolonel Sixtus, hoofd van het garnizoen.
Majoor Poppius, hoofd van de praetoriaanse garde.
Barabbas, een boef.
Judas, een getuige.
Roboam, deken van het Sanhedrin.
Eleazar, lid van het Sanhedrin.
Zorobabel, idem.
Nicodemus, idem.
Jozue, chef van de Joodse wacht.
Claudius, griffier van Pilatus.
Een planton.
Claudia, vrouw van Pilatus.
Maria-Magdalena, haar vriendin.
Judith, dienstmaagd.
Anna, dienstmaagd.
De stem van het volk.

Handeling.

Eerste bedrijf: het praetorium.
Tweede bedrijf: een salon in het paleis van de gouverneur.
Derde bedrijf: het boudoir van Mevrouw van Magdala.

E E R S T E B E D R I J F

(...Geleidelijk verzachten de akkoorden. Het is alleen nog een zoet gemurmel wanneer het doek openschuift en ons een blik gunt op een wijds speelplan, het praetorium van de gouverneur van Jeruzalem. Witte gordijnen tussen vergulde kolommen. Op de achtergrond, breed balkon, uitzicht op hovingen, witte gevels, onder tederblauwe lentelucht. In het midden een indrukwekkende marmeren werktafel. Links, tegen één van de pijlers, de buste van een zeer mooie vrouw. Rechts zit de griffier Claudius achter een kleiner tafeltje. De uitgang links leidt naar de particuliere vertrekken van de gouverneur. De uitgang rechts naar de vestibule. Bij het halen schijnt de griffier in een droom verdiept. Met elegante zwier treedt de gouverneur binnen. Hij is een man van 40 jaar, slank, kloek gebouwd, en hij draagt zijn toga met elegantie. Spreekt vlot en zangerig. Charmeur, terzelfdertijd autoritair.)

CLAUDIUS : *(rijst dadelijk overeind.)* Excellentie.

PILATUS: Goeie morgen. Geen bijzonder nieuws?

CLAUDIUS : *(even onhandig)* Nee... Dat is te zeggen, ik was nog juist de laatste stukken aan 't classeren voor de zaak Barabbas. Hier hebt U het dossier, Excellentie. Het is thans, geloof ik, helemaal volledig. Ik heb de boef laten aanbrenge.

PILATUS: Goed.

CLAUDIUS : Enne... hier is dan nog een tweede bundel, mij zopas medegedeeld. Het betreft een zekere...Jezus. Propaganda tegen de staat.

PILATUS: Ha?

CLAUDIUS : De bundel bevat slecht 'n paar... veeleer onbe-

duidende en onsamenhangende verklaringen. Ik wou net proberen er min of meer een fatsoenlijke vorm aan te geven.

PLANTON : *(verschijnt rechts en meldt aan.)* Kolonel Sixtus.

PILATUS: Laat binnenkomen.

SIXTUS : *(verschijnt onmiddellijk. Voornaam officier, iets jonger dan de gouverneur. Zeer viriel uiterlijk, maar zachte taal.)* Morgen, Excellentie.

PILATUS: Morgen kolonel. Uw bezoek is mij uitermate welkom. Ik ben in een uitstekend humeur, verbrod het maar liever niet.

SIXTUS : Nu ja, ik weet zelf niet... Het betreft een zaak die mij vrij troebel schijnt. Een Joodse volksman die vannacht werd ingerekend. Mijn agenten berichten mij dat er heel wat herrie is ontstaan terwille van deze arrestatie. En met die Paasdagen is de stad zo overrompeld...

PILATUS: Inderdaad. Zeker geen geschikt moment voor politieke agitatie. Hoe heet de aangehoudene?

SIXTUS : Ik geloof... Jezus. Hij is van Nazareth.

PILATUS: Jezus? Daar heb ik hier reeds een bundel over binnengekregen. *(hij kijkt er in)* 'n Mager dossiertje. Een verklaring van majoor Poppius en... 'n rapport vanwege een zekere Jozuë.

SIXTUS : Juist, excellentie. Ik heb die Jozuë vanmorgen reeds op bezoek gekregen in de burcht. En ik vond het maar goed dadelijk met hem hierheen te komen.

PILATUS: Wat is het voor een vent?

SIXTUS : Een chef van de Joodse wacht.

PILATUS: Wat voor soort chef?

SIXTUS : Tja, dat is moeilijk te bepalen. Die lui geven mekaar zomaar titels 'n beetje op goed geluk af.

PILATUS: *(gromt)* Ja, 't is een nette boel. En natuurlijk gaat de blunder van daaruit. 'n Politieke arrestatie in de Paastijd. Kan het dwazer? Gaat u even die chef Jozuë polsen, griffier. Ik heb met de kolonel nog 'n bespreking te voeren en laat u dan terug roepen. Kijk ook eens of die Barabbas er al is.

CLAUDIUS : Tot uw dienst, excellentie. (*rechts af*)

PILATUS: (*rijst uit zijn stoel, komt op het voorplan, dadelijk vertrouwelijker toon.*) Kijk eens, Sixtus. Ik ben blij je even alleen te hebben. Ik heb je d'r op gewezen, dat ik niet wens gestoord te worden in mijn blijde stemming. Juist daaromtrent wil ik je... moet ik je eerst inlichten. Ik weet dat ik je beschouwen kan als mijn vriend.

SIXTUS : Twijfel er geen ogenblik aan, Pons.

PILATUS: Daarom ook moet jij de eerste zijn om uit mijn mond de blijde tijding te horen, en te vernemen waarom de gouverneur van Jeruzalem de gelukkigste mens van de wereld is.

SIXTUS : (*hartelijk*) Moet ik raden?

PILATUS: Ik geloof niet, dat je 't vinden zou.

SIXTUS : Toch geen promotie, hoop ik, die je uit Palestina wegrukt?

PILATUS: Nee, wees maar gerust, beste kerel. (*lacht*) Bij Jupiter, ga me toch niet zo angstig bekijken. (*klopt op zijn schouder*) Ik weet best dat jij mij... en mijn vrouw niet graag zou verliezen. Geen kommer daaromtrent, Sixtus. Wat ik je te vertellen heb, gaat veel dieper, reikt tot aan de bron van alle menselijk waarachtig geluk. (*Hij staat stil voor de buste*) Jij weet, mijn goede trouwe vriend... in welke mate dat ik haar liefheb, in welke mate zij aan het begin en aan het einde staat van al mijn dromen, van al mijn verlangens. Hindert het je niet dat ik mij zo uitbundig uitdruk?

SIXTUS : Ga je gang.

PILATUS: (*droomt maar verder*) Ze is verrukkelijk, nietwaar? 'n Mooie captivante vrouw. Zelfs in deze marmeren buste spreekt haar bloeiende jeugd mij bestendig aan. Mijn beste kolonel, je hebt 'n gelukkig man voor je, 'n man wiens liefste droom in vervulling gaat. Hij beter dan wie ook weet hoe ik al deze vijf jaren van ons huwelijk, verlangd heb, gesmacht heb, naar de

komst van een kind. Nu, sinds vanmorgen, weet ik dat onze liefde gezegend is. *(met opgeheven arm)* De Goden heil.

SIXTUS : *(rijst overeind)* De Goden heil.

(Hierna zitten ze samen op één van de rustbanken. De gouverneur spreekt in gedempte toon verder, vol innigheid.)

PILATUS: Besef de wellust van deze vervulling, Six. Stel je voor hoe ze mij deze gezegende ochtend aankeek, met die heerlijke donkere ogen. *(Hij staat op, kijkt nog even dromend in de ruimte, gaat dan weer langs de buste voorbij; het is geruisloos stil. Dan gaat de gouverneur plaats nemen achter zijn schrijftafel. Nonchalant glijdt zijn fijne hand over het dossier.)* Je zult dan ook wel inzien Six, dat ik geen lust heb deze dag, de gelukkigste dag van mijn leven, te laten beschaduwen door om het even welke kommer, die mij uit deze gelukbeleving ruikt? Doe mij dus een genoegen. Los dat hele geval op naar je beste vermogen en breng mij vanmiddag verslag uit op het aperitief. Je weet dat je onder al de gasten van mijn vrouw op de eerste rij staat...

SIXTUS : *(nu overeind)* Ik wil dat graag doen, Pons. Maar ik geloof niet dat ik op eigen hand iets definitiefs bereik. Naar mijn oordeel stel je je die zaak al te licht voor. Ik meen te weten dat het hele Sanhedrin zich er voor in gang zet. En je kent die Heren...

PILATUS: *(iets bitter)* Ja, ik ken ze.

SIXTUS : Ik heb te dezer zake ten minste behoefte aan jouw autoriteit. Ontvang die Jozuë. Ik heb ook majoor Poppius ontboden. Trek dan een conclusie uit hun verklaringen: ik kan dan in die zin het geval verder afhandelen.

PILATUS: Wel goed. Als je het nu eenmaal nodig acht... *(Hij kijkt in de bundel.)*

JOZUE : *(groet met opgeheven arm)* Heil Augustus!

(Pilatus groet gereserveerd terug, maar blijft zitten. Wijst Sixtus aan plaats te nemen in de fauteuil links. De griffier gaat zitten achter zijn tafeltje. Jozuë, zie beschrijving in roman, zoals trouwens voor alle personages, staat ongeveer middenplan, profiel met publiek.)

JOZUE : *(buigt)* Meneer de Gouverneur.

PILATUS: Meneer... U is dus de... de chef van de Joodse wacht, die de hand hebt gelegd... die gemeend hebt de hand te moeten leggen op de persoon genaamd *(kijkt in bundel)* Jezus?

JOZUE : Jawel, meneer de gouverneur.

PILATUS: Ik heb hier uw verklaring. Ze is niet veelzeggend. Wie gaf u het bevel die man aan te houden?

JOZUE : Ik heb hem niet aangehouden, meneer de gouverneur. Ik heb hem overgeleverd aan de Romeinse politie.

PILATUS: Juist. Maar wie zette er u toe aan aldus te handelen?

JOZUE : Het volk, meneer de gouverneur.

PILATUS: Het volk... hm... *(licht mompel)* Het is wel ietwat zonderling dat het volk... zich bij **mij** over die man niet is komen beklagen.

JOZUE : Het ontbreekt het volk wel eens aan durf, meneer de gouverneur. Het straatrumoer moet al heel wat omvang hebben, vooraleer u het gewaar wordt hier tussen deze muren. U mag mij deze opmerking niet ten kwade duiden, meneer de gouverneur, maar wij leven onder het volk zelf: **ons** ontgaat geen enkele reactie van de menigte.

PILATUS: *(korzelig)* Ik heb mijn diensten, mijn agenten, de hele praetoriaanse garde. Hebt u over die man ooit iets gehoord, kolonel?

SIXTUS : Nee, Excellentie.

PILATUS: Ziet u wel? Wat hebt u tegen deze man in te brengen? U schrijft: volksmenner. Het is een gemakkelijke

bewering...

JOZUE : Die man voert oproerige taal, excellentie.

PILATUS: Wat wil dat zeggen? Ik kan geen belang hechten aan elke geïllumineerde die op 'n straathoek enkele mensen doet samenscholen.

JOZUE : Deze Jezus is niet zo'n onbeduidend geval, meneer de gouverneur. U zult dat best gewaar worden, als u het verder onderzoekt. Die man maakt schandaal in den lande.

PILATUS: Hm. Schandaal grenst aan reclame. Let op, chef. Heeft hij volgelingen?

JOZUE : Ja.

PILATUS: Wat zijn het voor mensen?

JOZUE : Gewone lieden. Werklui, vissers en zo...

PILATUS: Zie je dat? En zo'n geval gaan jullie opschroeven! Zelfs in het Joodse belang is dat allesbehalve verstandige politiek. *(Hij kijkt in het dossier)* Ik lees hier dat u van hem geen bekentenissen hebt kunnen... "afdwingen". Wat wou u dan van hem horen?

JOZUE : Gewoon de bevestiging, de herhaling van wat hij aan zovelen heeft verklaard.

PILATUS: Wat dan?

JOZUE : Die man beweert, meneer de gouverneur, dat hij de zoon is van God.

PILATUS: Ah. *(licht lachje, dadelijk verstrakt)*

(Het woord 'God' is vreemd in het gesprek gevallen. De griffier houdt meteen op met nota's nemen. Sixtus kijkt scherp toe. Er volgt een korte stilte.)

PILATUS: *(met ietwat bevangen stem)* Tja... Het is natuurlijk 'n nogal ontstellende bewering...

JOZUE : *(iets stouter)* Meneer de gouverneur begrijpt dat het volk dergelijke uitspraken niet duldt. Als ik gehandeld heb, dan was dit ook in volkomen verstand-

houding met die heren van het Sanhedrin.

PILATUS: (*lichtelijk ironisch*) Ha, ik begrijp het al. Uw karweitje is ten einde. Nu komen die heren aan de beurt.

JA : De Joodse wacht staat in dienst van de Joodse gemeenschap, meneer de gouverneur. Het is mogelijk dat wij ten aanzien van de één of andere kwestie niet hetzelfde standpunt hebben.

PILATUS: Pardon, daar gaat het niet over. Hier is geen kwestie van standpunt. Mijn taak is **recht** te plegen. En ik wil dat doen volgens de regelen van een diep menselijke rechtvaardigheid. Is de man die u mij brengt, schuldig, dan zal ik hem laten straffen. Is hij niet schuldig, dan zal ik hem vrijlaten. Noch de Joodse macht, noch het Sanhedrin, noch het volk zullen mij een duimbreed van dat standpunt doen afwijken.

PLANTON : (*op*) Excellentie, majoor Poppius laat zich aanmelden.

PILATUS: Goed.

POPPIUS : (*zie beschrijving in roman. Hij groet en slaat de hakken samen.*) Excellentie, kolonel.

PILATUS: Majoor. Ik... ik zie hier juist uw verklaring in verband met een zekere... Jezus. Deze verdachte werd u door de Joodse wacht overgeleverd?

POPPIUS : Jawel, excellentie. Ik moet er bijvoegen: in 'n veeleer bedenkelijke toestand...

PILATUS: Hoe bedoelt u?

POPPIUS : ...gekneusd, gewond, geslagen...

(*Pilatus werpt een verontwaardigde blik naar Jozuë.*)

JOZUE : Dat ligt niet aan ons, meneer de gouverneur. Ik heb al het mogelijke gedaan om mijn gevangene tegen de volkswoede te beschermen.

PILATUS: Volkswoede? (*lichte grijns*) We kennen dat; het gewone excuus. Rome is met dergelijke uitspattingen niet gediend, chef. Wij brengen de beschaving niet

naar de vier uithoeken van de wereld om dan onze vlag neer te strijken over wandaden van het rapalje.

JOZUE : Meneer de gouverneur gebruikt harde woorden. Juist deze feiten bewijzen echter ten overvloede dat ik niet overdreven heb waar ik meneer de gouverneur wees op het feit, dat het volk zich unaniem en hartstochtelijk heeft uitgesproken tegen deze man.

PILATUS: We zullen zien. U kunt gaan.

JOZUE : (*groet met gestrekte arm*) Meneer de gouverneur.
(*af*)

POPPIUS : (*gromt voor zich uit*) Volk?... Ik noem dat geen volk, excellentie. Gepeupel ja, kanalje, rotzooi... neem mij niet kwalijk.

PILATUS: Elk volk heeft zijn plebs, majoor. Laten we niet eenzijdig zijn.

POPPIUS : Ik kan uwe excellentie toch verzekeren dat, wie door mijn praetoriaanse garde wordt aangehouden, er niet uit komt als deze sukkelaar, die men moedwillig als prooi aan de opgeruide menigte heeft toegeworpen.

PILATUS: Wat is uw persoonlijke indruk over die... Jezus?

POPPIUS : In twee woorden: geen boosdoener.

PILATUS: Wat willen ze van hem?

POPPIUS : Weet ik het! Dit volk is zo moeilijk na te gaan in zijn grillige reacties. Als ik mij goed herinner heeft die Jezus van hun politici gezegd dat zij een bende "witgekalkte raven" zijn. Ik kan hem, bij de Goden, geen ongelijk geven.

PILATUS: (*geboeid*) Heeft hij dat gezegd?

POPPIUS : (*opwindend*) Wat weet ik nogal meer. Ik heb daarjuist 'n gesprek, of liever, 'n stortbui moeten ondergaan vanwege de heren van het Sanhedrin die uw wachtkamers vullen.

PILATUS: Zijn ze daar werkelijk al?

POPPIUS : En of! De hele hoge omes vooraan! Ik zeg u maar: nette lui. In wat voor een net van tegenstrijdigheden zij proberen die man te verwickelen!

PILATUS: Tja... Intussen bezorgt hij mij een vrij onver-

kwikkelijke dag. En u weet, kolonel, hoe ongelegen dat komt.

SIXTUS : Inderdaad.

PILATUS: Ik herhaal dus nadrukkelijk mijn verzoek van daareven. Ga met de majoor die beklagde opzoeken in zijn cel, kolonel. Tracht te vernemen wat hij te vertellen heeft. En kom mij vanmiddag verslag uitbrengen. Kan ik op u rekenen?

SIXTUS : (*opstaande*) Heel zeker, Excellentie. Ik zal pogen die zaak te herleiden tot haar juiste proporties. En mag ik u nog deze waarschuwing achterlaten: let op het Sanhedrin.

PILATUS: Och kom, met het Sanhedrin speel ik het wel klaar.
(*Begroeting. Sixtus en Poppius af. Na een poosje.*)
Tja, hoe spelen wij het klaar, griffier?

CLAUDIUS : (*aarzelend*) Uwe Excellentie kan even ongesteld zijn. Ik kan die heren van het Sanhedrin tot morgen naar huis zenden.

PILATUS: Geen kwaad idee. Al geven wij die heren dan maar een volle dag tijd om lekker verder te konkelen.

CLAUDIUS : Dan heeft uwe Excellentie ook 'n volle dag tijd... om zich te bedenken.

PILATUS: (*Keert zich om, licht geraakt.*) Ik héb mij niet te bedenken, daar gaat het niet om. Bovendien, het is niet mijn inzicht die man te redden. Alle goden, het sop is mij de kool niet waard. Maar diep in mij leeft een rechtsgevoel dat ik onberoerd wil houden. Begrijpt u, griffier? Ik wil vrank in de ogen van mijn vrouw blijven durven zien en haar onverminkt het getuigenis brengen van een volkomen onaanvechtbare eerlijkheid. Er is maar één adel, die van de geest. Men verovert hem niet door zich lui en laf te scharen onder de vleiers van Augustus. Men verovert hem slechts door dag na dag, en in blij gemoed, de strijd te voeren voor het goede, voor het recht.

PLANTON : (*op*) Excellentie. De zeer edelgestrenge heer Roboam, deken van het Sanhedrin, vraagt om audiëntie,

aan het hoofd van een afvaardiging van de hoge vergadering.

PILATUS: *(na korte aarzeling)* ...Goed. Hij kome. Maar dan alleen. Griffier, wil u mij bij die andere heren verontschuldigen? Wijs er op dat ik vermoeid ben. En dan, ik kan niet aanvaarden dat er zo'n haast bij die zaak is...

(Claudius volgt de planton. Pilatus richt zich op in zijn volle lengte, ademt diep. Dan gaat hij voor de buste staan en bekijkt ze amoreus, laat even zijn hand glijden over het glanzende marmer. Roboam treedt intussen weifelend binnen. Hij kucht even. Pilatus schrikt op uit zijn dromerij.)

ROBOAM : Excellentie...

PILATUS: Pardon... Ik groet u, heer Deken, wilt u maar in die fauteuil plaats nemen, ja? *(Hij neemt plaats achter zijn werktafel.)* Het betreft die... Jezus, geloof ik?

ROBOAM : Ja. Zo ik heb aangedrongen, dan is het omdat wij er prijs op stellen dat u dadelijk weet hoezeer deze zaak de aandacht trekt van het Sanhedrin... en tevens de openbare opinie in beroering brengt.

PILATUS: *(koel)* Och,... u weet... het is niet mijn gewoonte... politieke zaken haastig af te handelen.

ROBOAM : U begrijpt, excellentie, dat het Sanhedrin zich niet in beweging zet voor niemendal. Wanneer wij ons de bewering veroorloven, dat een individu een oproerige taal voert, in zulke mate dat hij een **gevaar** wordt voor de maatschappij, dan hebben wij daartoe een gegronde reden.

PILATUS: *(steeds op een afstand)* Kan ik een staaltje inzien van dat oproerig proza?

ROBOAM : O ja, graag, excellentie. Ik heb maar te grabbelen in de hoop... *(Hij doorzoekt koortsachtig een lijvig dossier dat hij heeft meegebracht.)* Leest u dit stuk

even, bij voorbeeld. Men heeft het genoemd: de berg-rede. Hij heeft dat uitgesproken op een heuvel... ik moet zeggen voor een gezelschap dat hoofdzakelijk bestond uit schamele lieden, vrouwen en kinderen.

PILATUS: Stel u voor.

ROBOAM : Maar intussen wordt dergelijk proza toch verspreid, excellentie. Het bereikt geleidelijk bredere volkslagen.

PILATUS: Ik moet zeggen, deze eerste zinsneden schijnen mij veeleer van een ongevaarlijke, naïeve bekoorlijkheid; *(hij leest)* "Zalig de armen van geest..."

ROBOAM : Daar hebt u het al, excellentie. Een typische ketterij. Die man spreekt gewoon de lof van de anal-fabeten. Geen intellectueel kan zoiets aanvaarden.

PILATUS: Ik geloof dat uw... dat uw Jezus hier veeleer de lof spreekt van de geest der armoede.

ROBOAM : Hm... Wil uwe Excellentie vooral aandacht geven aan de rood onderstreepte passages?

PILATUS: Ja, ik heb het reeds bemerkt. *(hij leest)* "Als gij uw offergaven ten altare brengt en gij u dààr herinnert enig geschil te hebben met uw broeder, laat dan vooreerst uw offergaven staan en ga u met uw broeder verzoenen."

ROBOAM : *(onderbreekt)* Is dat duidelijk? Dat wil toch doodgewoon zeggen: Blijf buiten met uw offergaven. Want als iedereen die enig geschil heeft met zijn broeder, of met zijn gebuur, of met enig ander familielid, het altaar moest verlaten, zeg mij hoeveel mensen wij nog zullen bijeenkrijgen om de diensten in de tempel bij te wonen? We kunnen net zo goed alle synagogen sluiten.

PILATUS: *(leest verder, met effen en onbewogen stem)* "Gij hebt geleerd, gij zult geen overspel bedrijven. Maar ik zeg u: éénieder die een vrouw aankijkt en ze begeert, die heeft reeds overspel bedreven in mijn hart."

ROBOAM : Ik hoop excellentie, dat de overdrijving, de

opschroefing van zulk een standpunt ook U edele treft.

PILATUS: ...Want als uw rechteroog u ergert en gelegenheid tot vallen wordt, rukt het dan uit en werpt het van u weg.

ROBOAM : Ik noem dit doodgewoon aanzetting tot vrijwillige verminking. Wat zou uw militieraad er van denken?

PILATUS: (*legt het blad neer*) Ik vraag me af, heer Deken, waar ik eigenlijk de beste humor ga zoeken. In de naïviteit van deze tekst of in de scherpe woede van uw opmerkingen!

ROBOAM : Mijn woede is meer gegrond, excellentie.

PILATUS: (*Leest verder*) ...Want ik zeg u: zo uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeërs, dan zult gij het rijk der hemelen niet binnentreden.

ROBOAM : Begrijpt u? Daarmee is de hemelpoort doodgewoon voor ons dichtgegrendeld.

PILATUS: "Wilt bij uw gebed niet veel spreken zoals de heidenen, want zij menen dat zij om hun vele woorden aanhoord worden. Wees niet aan hen gelijk, want uw vader weet wat gij nodig hebt, voordat gij het hem vraagt."

ROBOAM : Is dat opruierstaal of niet? Is hiermede niet nadrukkelijk gezegd, zowel aan de heidenen, als aan de Joden: Bidt niet, het heeft geen zin te bidden!

PILATUS: (*aarzelend*) Ik weet niet. Het gaat over "woorden". Men kan bidden... met het hart...

ROBOAM : (*Steeds met meer aandrang.*) En uw rechterschap, excellentie! Ik weet... ik meen te weten dat uwe Excellentie geen lichtzinnig gesol verdraagt, althans niet op dit ene punt; het gerecht. (*Hij haalt een vel uit zijn dossier.*) Wel, savouereer dit: "oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordet. Want met de maat waarmede gij meet, zult gij gemeten worden."

PILATUS: (*rijst op, bleek*) Heeft hij dat gezegd?

ROBOAM : Ja; hij heeft dat gezegd. En ik hoop dat het volstaat. Na een dergelijke uitspraak kunt u uw

wetboeken en gerechtshoven opdoeken. Deze Jezus is een volksopruier van de allerergste soort. (*Valt uitgeput in zijn fauteuil. Stilte.*)

PILATUS: (*zeer beheerst*) Heer Deken. Ik zal alle teksten met de grootste aandacht lezen; wees daarvan overtuigd. U weet overigens dat elke tekst aanleiding geeft tot interpretatie.

ROBOAM : Juist wat ik vrees...

PILATUS: Ten onrechte. Mijn dorst naar gerechtigheid is zo echt, zo vurig, dat hij mij noodgedwongen op de weg van de waarheid brengen moet. Het is op deze weg, dat ik uw Jezus wens te ontmoeten.

ROBOAM : (*met vinnigheid*) Vergeet niet dat hij handig is. Een virtuoos in het lasteren!

PILATUS: Ik heb niet de indruk. Ik geloof veeleer dat hij zich redelijk blootstelt, een beetje met de onbesuisde roekeloosheid van de dichter. Ja, dat kan ons wellicht de sleutel aanbrenge tot het benaderen van deze... alleszins zonderlinge persoonlijkheid. Het woord: DICHTER.

ROBOAM : 'n Mild woord, Excellentie, waarin heel wat gevaren schuilen.

PILATUS: In elk geval, voor heden het slotwoord, zo u het toestaat, heer Deken. (*Claudius komt binnen.*) Ha, griffier. U bleef zo lang weg?

CLAUDIUS : Neem me niet kwalijk, excellentie, maar het was 'n heel karweitje al die lieden te woord te staan. U hebt er geen idee van wat voor gekke geschiedenissen ze mij hebben opgedist.

PILATUS: Hm, ik heb er wel 'n idee van, geloof ik.

CLAUDIUS : Er is evenwel één bezoeker, die ik niet weggrijg. Hij beweert formeel bevel te hebben gekregen vanwege de heer Deken Roboam.

ROBOAM : Het is mijn getuige. U begrijpt, excellentie, dat het in deze zaak om nog wat anders gaat dan om verdachte teksten en parabellen. Wij hebben de hand kunnen leggen op één van zijn volgelingen.

PILATUS: Ha?

ROBOAM : Mag ik u vragen, excellentie, mijn getuige te willen horen?

PILATUS: Ik voel me vermoeid, heer Deken.

ROBOAM : Ik zou niet durven aandringen, excellentie... Maar deze zaak ligt ons nauw ter harte.

PILATUS: Laten we ze dan maar verder opklaren. Haal getuige, Claudius. Maar weet goed, als ik uw getuige ontvang, dan is het wel om u genoeg te doen, heer Deken.

ROBOAM : Het is een gebaar dat ik ten zeerste op prijs stel, excellentie.

(Pilatus wandelt even, blijft dan staan aan het balkon. Claudius brengt de getuige binnen. Pilatus werpt hem uit de hoogte een doordringende blik. De getuige blijft bedremmeld staan in 't midden van de kamer, profiel met het publiek. Voor beschrijving, zie roman. Claudius neemt plaats achter zijn werktafeltje.)

ROBOAM : *(Na een poosje, met een zelfvoldaan gegrinnik.)*
Zie je wel, Judas, daar wil meneer de gouverneur je toch ontvangen.

JUDAS : Ja, ja... eigenlijk heb ik niet veel te zeggen.

ROBOAM : Ik zal je helpen. Enerveer je niet.

PILATUS: *(onbewogen, met heldere stem)* Uw naam?

JUDAS : Judas, meneer de gouverneur... Judas Iskarioth. Om u te dienen.

PILATUS: Gelieve nota te nemen griffier.

CLAUDIUS : Jawel, Excellentie.

PILATUS: Uw beroep?

JUDAS : Ik... ik ben werkloos, meneer de gouverneur.

PILATUS: Tja... *(nadrukkelijk)* Gij... jij behoorde dus diegenen die men noemt: de discipelen van Jezus?

JUDAS : Ja, meneer de gouverneur.

PILATUS: Waarom hebt jij hem gevolgd?

JUDAS : Omdat... omdat ik in hem geloofde, meneer de gou-